

Och öfverhufvud: är det manligt mod eller icke, att i hvarje förhållande troget för fosterlandet verka, hvad verkas kan, med fast tro, att en försyn styrer nationernas öden? – Hvarföre då gäckas detta mod, denna förtröstan?

35 »BROTT OCH STRAFF.»

Saima n:o 2 15. I 1846

10

Nedan följande berättelse erinrar oss om den skuld, i hvilken vi stå hos Förf. till artiklarne om Brott och Straff i F. A. Tidning. Den första artikeln i ämnet var synlig vid slutet af 1843, den andra i Januari, den tredje i Juni 1844, och den fjerde vid samma tid 1845. En så tungvräkt diskussion är lika svår att följa för läsare i allmänhet som för en motståndare.

20

Så har det äfven varit oss odiöst att villfara denna Ins:s, med signatur – de –, begäran och i hans artiklar uppvisa yttranden af hierarkiskt tänkesätt. Ins:s begäran visar sig dock, sedan vi uppletat hans artiklar, högst naiv. Han yrkar stockstraffets och kyrkpligtens bibehållande, ja för det förras användande vill han tillägna kyrkan en utvidgad straffrättighet mot, hvad sed nu medger, han ifrar för en sträng kyrkotukt öfverhufvud, han förklarar staten vara blott medel för uppnående af kyrkans ändamål – och likväl menar han sig icke förorda hierarkin! Från anförandet af hans ord i nämnda hänseenden anse vi oss kunna vara befriade.

30

I öfrigt vore det äfven onödigt att något anföra till samma Ins:s sednaste artikel, då han i densamma icke vänder sig mot vårt blads till de föregående gjorda anmärkningar, utan i stället ger en ny utredning af kyrkans förhållande till staten, hvilken ingenting utreder, men väl tar förvar utredning – om densamma ens genom någon förklaring kan utredas innehålla annat än toma och osammanhängande fraser. För saken torde derigenom i all händelse intet kunna vinnas.

40

Berättelsen af Onkel Adam deremot ger en sann skildring af, hvad kyrkans inbandning i bestraffandet af lagöfverträdelser numera har att betyda. Vi säga »numera.» Ty vi vilja ogerna såsom oförnuftig fördöma en institution, hvilken i århundraden gällt och af allmänna opinionen varit erkänd för sakenlig och båtande. Så länge det religiösa medvetandet är känsla, har det äfven större behof af yttre ceremonier och en offentlig bekännelse. Likaså stämpliar brott och straff vid en lägre bildningsgrad hos folken den brottslige med mindre vanära. Men ju mera religionen hos dess bekännare förbytes till förståndssak, desto mindre känner han sig beroende af kyrkan och dess föreståndare presterskapet; och ju större vanära som åtföljer brottet, desto mera blir redan dess offentliggörande ett straff. Så har äfven kyrkoplikten, ifrån att beteckna den brottsliges återupptagande till nåd hos Gud och till medbroder i församlingen, blifvit en tillökning i hans straff, hvarigenom endast hans brottslighet göres allmännare bekant, och måttet af hans vanära rågas. Så anses den numera af allmänna opinionen. Den tänkande finner, att syndaförlåtelsen vinnes när och hvar som helst, inom syndarens eget bröst, samt att prest och kyrka för dess vinnande icke äro behöfliga. Den mindre bildade ledes af allmänna opinionen och kan icke anse straffets stund för förlåtelsens.

50

Men att så väl kroppsstraffet som kyrkoplikten äro afskräckande för andra, bör icke nekas. Mängden må bevisa den straffade sitt medli-

dande och anse straffet för orättvist, hvar och en fruktar dock att blifva föremål för så väl detta medlidande som en sådan orättvisa. En annan sak deremot är, att hvarje lagens orättvisa förstörer aktningen för lagen och förvirrar begreppet om rätt och orätt i allmänhet. Sålunda framkallas härigenom, fruktan för straffet oaktadt, nya lagbrott. Skulle föreställningen om straffets orättvisa verkligen utplåna fruktan därför, så skulle också ingen föreställning om det vanärande i detsamma återstå, och den straffade vore icke, hvad han likväl är, i mängdens ögon vanärad.

10

36 TYSTA FÖRMONSRÄTTER.

Saima n:o 3 22.I 1846

Med detta namn har man betecknat det företräde till betalning af en gäldenärs egendom, lagen tillägger vissa fordringsegare, utan att fordran är försäkrad genom inteckning, pantförskrifning eller eljest är tidigare bevakad än andra, hvilkas egare icke åtnjuta denna företrädesrätt. Af denna art äro t. ex. omyndiges arf, Kronans fordran för obetalta utskylder, tjenares aflöning o. s. v. I Sverige hafva vid flera riksdagar en mängd motioner blifvit väckta om dessa såkallade tysta förmonsrätters afskaffande. Oaktadt anställd efterforskning äro vi urståndsatte att afgöra, om deras afskaffande verkligen blifvit beslutad. Många skäl tala för förslaget. Ty den enskilda krediten måste lida genom deras tillvaro, och sålunda industrins fortgång hämmas. Men å en annan sida synes t. ex. omyndigas rätt böra ega företräde framför hvarje fullmyndig persons, som sjelf kan bevaka sina anspråk. Likaså synes humaniteten fordra, att en sjuk icke beröfvas nödig vård, så länge han ännu eger något, hvarmed han kan förskaffa sig densamma. Åter har man häremot invändt, att hvarken den omyndigas bästa eller den sjukes omvårdnad bör köpas på enskild mans bekostnad, utan att det förra bör bevakas, den sednare ombesörjas af staten, af det allmänna. Denna invändning träffar äfven, och kanske med större skäl, Kronans företrädesrätt till betalning.

20

30

En Insändare har i detta blad N 50, 1844 fästat uppmärksamheten på det särskilda fall, att vid den i Finland bestående lag en domstol kan för ett bestämdt fall intyga frånvaron af dylika prioriterade fordringar hos gäldenären, och likväl den borgenär, som härtill sätter lit, kan blifva sitt kraf förlustig, om detta oaktadt en prioriterad fordran hos gäldenären finnes. Frågan gällde nemligen seden, att, då nödiga åtkomsthändingar till fast egendom saknas, laga fasta sökes och vinnes genom uppbud i landets officiella Tidning, medan likväl denna laga fasta åter kan förklaras för olagliga och ogiltig, i händelse egendomen likväl verkligen tillhört omyndig person eller utgjort säkerhet för dennes arf.

40

I sjelfva verket kan dock samma förhållande uppstå, om äfven myndig person varit rätter egare, men någon annan lyckats på anfördt sätt oklandradt erhålla laga fasta å egendomen. Genom den åtgärd, en Ins. i dagens nummer föreslår, kan således en på sådant sätt vunnen fasta icke blifva bestående, ehuruval den kanske då icke skulle meddelas, om den kan komma i kollision med omyndigas rätt. Den enda utväg synes altså vara den, att annons i Tidningarne skulle förklaras för otillräckligt medel till vinnande af laga fasta. Men om hvarken denna eller någon densama motsvarande procedyr skulle anses

50